

DSpace User Group Meeting '09 Göteborg, Švédsko, 14. - 16. října 2009

Zpráva ze zahraniční cesty

Mgr. Lucie Vyčítalová (Univerzita Pardubice)

Konference DSpace User Group Meeting (DSUG) je pravidelným mezinárodním setkáním komunity uživatelů DSpace¹. DSpace je open source software, který je určen pro provoz a budování institucionálních repozitářů. Organizací letošního ročníku, tedy DSpace User Group Meeting '09² se zhostila švédská univerzita v Göteborgu³. Konference se zúčastnilo na devadesát účastníků z 21 zemí (Velká Británie, USA, Řecko, Singapur, Nový Zéland, Brazílie, Německo,...), zajímavým údajem je, že z tohoto počtu bylo 38 lidí s aktivní účastí (příspěvek, poster).

Konference začínala netradičně tzv. Tutorial session, jež byla rozdělena na dvě sekce. První byla věnována Manakinu, což je uživatelské rozhraní na základě xmlui. Já jsem se zúčastnila té druhé, ve které byla prakticky představena nová verze DSpace 1.6. Na základě průzkumu mezi DSpace komunitou před několika měsíci byl sestaven žebříček nejdůležitějších problémů a návrhů, co by nová verze DSpace měla obsahovat. Vývojový tým se tedy zaměřil na vylepšení statistik, nastavení časového omezení v přístupu k jednotlivým souborům a hromadné opravy. Celkem bylo ve verzi 1.6 provedeno 91 úprav, z nichž můžeme dále například zmínit ověřování se souborem autorit Kongresové knihovny, propojení se jmény vydavatelů zahrnutých v SHERPA/RoMEO⁴ nebo vylepšení podpory protokolu OAI-PMH, jenž by nyní měl podporovat sklizení metadat do vlastního repozitáře. Ostrá verze DSpace 1.6 by pravděpodobně měla být k dispozici na sklonku roku 2009. V této sekci dále vystoupil Robert Tansley, který shrnul vztah DSpace k vyhledávači Google a podal doporučení, jak DSpace nejlépe nastavit, aby bylo jeho indexování nejefektivnější.

Odpoledne následovalo oficiální zahájení letošního ročníku DSUG, nejzajímavějším příspěvkem bylo zamyšlení Roberta Tansleyho nad dosavadním vývojem DSpace a jeho

¹<http://www.dspace.org>

²<http://dsug09.ub.gu.se/index.php/dsug/dsug09>

³<http://www.gu.se>

⁴<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>

dalším směřováním. Z jeho deseti postřehů, stojí za zamyšlení:

1. Pokud nevíte, zda potřebujete OAI-PHM, nepotřebujete jej.
2. Metadata. Pokud práce s nimi není nudná, neděláte to správně.
3. Nejste tak odlišní jak si myslíte.

V tomto bloku byla dále představena organizace DuraSpace⁵, jež vznikla spojením organizačních týmů DSpace a dalšího open source repozitáře Fedora⁶. Toto spojení neznamená zánik výše zmíněných softwarů pro budování institucionálních repozitářů, jde pouze o organizační záležitost s cílem eliminovat a zefektivnit tak činnosti společné pro další vývoj DSpace a Fedory. V rámci této sekce byl též představen pilotní program DuraSpace, New York Public Library⁷ a Biodiversity Heritage Library⁸ nazvaný DuraCloud⁹, jež využívá tzv. cloud computing technologii. Cílem projektu je otestovat tuto technologii pro trvalé uložení digitálního obsahu. Na podzim tohoto roku byl spuštěn DSpace Ambassador Program¹⁰, jehož cílem je mít v každé zemi jednoho DSpace ambasadora, který bude spojovacím článkem mezi DuraSpace, vývojovým týmem DSpace a jeho současnými či potencionálními regionálními uživateli. Jedněmi z hlavních výhod DSpace ambasadora je překonání jazykových bariér a osoba plně fundovaná podávat informace o aktuálním dění ze strany DSpace, tak na své regionální úrovni. Jedním z úkolů DSpace ambasadora by mělo být pořádání pravidelných setkání uživatelů DSpace dané země.

V dalších sekcích DSUG byly představeny příklady implementace DSpace z praxe. Zajímavým příspěvkem bylo využití protokolu SWORD¹¹ (Simple Web-service Offering Repository Deposit), jež umožňuje přispívat do repozitáře z jiných programů či aplikací. Některé institucionální repozitáře již svým uživatelům nabízejí možnost vložení záznamu přímo u Facebooku, MS Wordu či e-mailu. Zajímavou nadstavbu DSpace představil Tim Donohue z University of Illinois, open source aplikace Bibapp¹² je jinými slovy řečeno databází (sítí) vědců mateřské instituce. Díky této aplikaci je možné získat ucelený přehled o publikační činnosti dané instituce, kde nebo s kým daný vědec nejčastěji publikuje, kdo

⁵<http://duraspace.org/index.php>

⁶<http://www.fedora-commons.org/>

⁷<http://www.nypl.org/>

⁸<http://www.biodiversitylibrary.org/>

⁹<http://www.duraspace.org/duracloud.php>

¹⁰http://wiki.dspace.org/index.php/DSpace_Ambassador_Program

¹¹<http://www.swordapp.org/>

¹²<http://bibapp.org/>

další se podobnému tématu v jeho instituci věnuje apod. Poslední den konference představil Eloy Rodriguez z Universidade do Minho nově připravovaný program COAR¹³ (Confederation of Open Access Repositories), který je nástupcem projektu DRIVER¹⁴. COAR si klade za cíl zviditelnit publikační činnost prostřednictvím sítě institucionálních repozitářů a soustředit se na jejich propagaci a open access. Z dalších zajímavých příspěvků můžeme zmínit např. projekt stadtteilgeschichten.net¹⁵ z německého Hamburku, který je příkladem, že DSpace není nutné používat pouze v akademické sféře nebo implementace SKOS tezauru v belgickém repozitáři WindMusic¹⁶.

Zúčastnit se mezinárodního setkání uživatelů DSpace pro mě v první řadě znamenalo navázání nových kontaktů, možnost lépe proniknout do pravidel a fungování celé komunity DSpace a získání nových poznatků a podnětů, které lze aplikovat v našem prostředí.

¹³ <http://www.driver-repository.eu/DRIVER-COAR.html>

¹⁴ <http://www.driver-community.eu/>

¹⁵ <http://stadtteilgeschichten.net/>

¹⁶ <http://www.windmusic.org/dspace/>